

Η ΣΠΑΡΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ • Αλατσάτων 27 Ν. Ιωνία • Τηλ. 2770978 • Αριθ. φύλλου 20 • Μάιος 1997

ΓΙΑΤΙ ΤΙΜΑΜΕ ΤΗΝ 1η ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗ ΓΕΝΙΑ

Από εκδήλωση της Ενώσεως ανάμεσα 1934 - 36 στον «Αστέρα». Εμείς διακρίνουμε στην α' σειρά τους: Τηλέμαχο Δουρμούσση, Νικόλαο Χατζησταθάη, Μιχάλη Κουρκτζόγλου (ο αξιωματικός). Τον Αλέξ. Αρναούτογλου, Ν. Φυτάνογλου. Στη β' σειρά: τον Νίκο Βογιατζόγλου, τον Ιππ. Αρναούτογλου, τον Ηλία Βογιατζόγλου, το Σταύρο Μωραλόγλου, τον Κυρ. Μωραλόγλου. Στη μέση όλων βέβαια ο Γαβριήλ Τσακίρης και δευτερός από δεξιά ο Κοσμάς Νικολαΐδης. Εσείς γνωρίζετε και άλλους; Να μας το πείτε!

ΑΠΟ ΤΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΑΣ ΑΡΧΕΙΟ (Φωτ. Σταύρος Βογιατζόγλου)

Το Διοικ. Συμβούλιο της Ενώσεως μας στην αρχή του χρόνου πήρε μια σημαντική απόφαση: να τιμήσει όλους τους Μικρασιάτες Πρόσφυγες της 1ης γενιάς, αυτούς δηλαδή που έχουν γεννηθεί σε κάποια πόλη η χωριό της Μικρασίας πριν από 75 τουλάχιστον χρόνια και σήμερα, επώνυμοι ή απλοί πολίτες ζουν ανάμεσα μας.

Το σκεπτικό επάνω στο οποίο βασίστηκε το Συμβούλιο ήταν απλό: κάποτε κι όχι πολύ αργά, θα έπρεπε κατά τρόπο μαζικό κι όχι επιλεκτικό, να τιμηθούν ερχόμενοι στο προσκήνιο όλοι εκείνοι, άνδρες και γυναίκες οι οποίοι καθώς έφτασαν ξεριζωμένοι στη νέα τους πατρίδα αγωνίστηκαν χρόνια ολόκληρα κάτω από τις αντίξοες συνθήκες για να ξαναμιξούν τις οικογένειες, να αναστήσουν σπιτικά, να δημιουργήσουν μια νέα πραγματικότητα στην Ελλάδα.

Χρυστούμε πολλά, πάρα πολλά όλοι εμείς στους παππούδες και τις γιαγιάδες μας, στους γονείς μας που με το βλέμμα πάντα στραμμένο στην ανατολή δούλεψαν σκληρά νυχτοήμερα για να δημιουργήσουν ένα καλύτερο μέλλον στα παιδιά και τα εγγόνια τους.

Εμείς οι Σπαρταλίδες, από τη μεριά μας, τους οφείλουμε όχι μόνον μιαν οικονομική δυνατότητα και προοπτική, αλλά μια στερεή βάση αρχών κι αξιών, επάνω στις οποίες αιώνας τώρα βασίστηκε η οικογένεια με τ' αυστηρά της ήθη κι έθιμα κι ακόμα η ιδέα της πατρίδας και της πίστης.

Και ειδικότερα εμείς όλοι όσοι βρισκόμαστε γύρω από την Ένωση Σπάρτης, με την 65χρονη ιστορία της, χρυστούμε στους

συμπατριώτες μας της 1ης γενιάς, αυτή τη λαμπρή υποδομή του Πνευματικού μας Κέντρου που δε δημιουργήθηκε βέβαια ευκολα ή με κρατικές επιχορηγήσεις. Δημιουργήθηκε με την προσφορά, πολλές φορές ατό υστέρημα, εκατοντάδων μελών, γεννημένων εκεί στην αλησμόνητη Σπάρτη της Ανατολής, που είχαν τη μεγάλη φιλοδοξία να στεγάσουν όσο μπορούσαν πιο αξιοπρεπώς τα όνειρά τους, τις νοσταλγίες τους, τα ήθη και τα έθιμα τους, τις μνήμες τους.

Στο πρόσωπο των ανδρών και γυναικών της 1ης γενιάς που θα τιμηθούν, τιμώνται βέβαια όλοι, ανεξαρτέτως όλοι οι συμπατριώτες μας της 1ης γενιάς, αλλά ακόμη και μη συμπατριώτες μας, που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, τόσα χρόνια τώρα δέθηκαν μαζί μας σε κοινούς αγώνες και κοινές επιδιώξεις.

Σ' όλους αυτούς ευχόμαστε ολόψυχα να μακροημερεύσουν. Ήρεμοι και γαλήνιοι ότι κανείς δεν τους ξέχασε τώρα που πέρασαν τα χρόνια. Τους αγαπούμε, τους σεβόμαστε, τους θέλουμε πάντα κοντά μας Νάναι καλά!

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Σπάρτης

ΟΙ ΤΙΜΩΜΕΝΟΙ ΤΗΣ 1ης ΓΕΝΙΑΣ

Στην εκδήλωση της Ετήσιας Εορτής μας, στις 11 Μαΐου 1997, ύστερα από δική τους γραπτή ανταπόκριση στην ανακοίνωσή μας, θα τιμηθούν, με την ευκαιρία των 75 χρόνων από το 1922, οι παρακάτω Μικρασιάτες πρόσφυγες, που γεννήθηκαν εκεί, όταν ακόμη υπήρχε η Ελληνική παρουσία, (παρατίθεται ο τόπος γέννησης και το έτος γέννησης). ΑΓΙΑΚΑΟΓΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΠΑΡΤΗ

ΣΠΑΡΤΑΛΙΔΑ...

Το αφιέρωμα της «Κυριακάτικης Καθημερινής» με το ένθετο «Επτά ημέρες» στην «Αγνωστη Παιδιά» της Κυριακής, 16 Μαρτίου 1997 υπήρξε ίσως η μεγαλύτερη από καταβολής Ενώσεως αλλά κι από της εγκαταστάσεως των συμπατριωτών μας στην Ελλάδα προβολή της Ιστορίας και του Πολιτισμού της Αλησμόνητης πατρίδας μας.

Το Κυριακάτικο φύλλο της «Καθημερινής» έγινε κυριολεκτικά ανάρπαστο στη Νέα Ιωνία αλλά και σ' άλλες περιοχές όπου κατοικούν συμπατριώτες μας.

Για σκεφθείτε, ένα τόσο σοβαρό έντυπο, με 200.000 φύλλα κυκλοφορία, αφιερώνει ένα ολόκληρο 32 σέλιδο ένθετο, με κείμενα και φωτογραφίες, στη Σπάρτη της Μικρασίας και τα περίχωρά της.

Τα γραφεία της Ενώσεως κατακλύζονται ακόμα από επιστολές αναγνωστών απ' όλην την Ελλάδα. Νοιώθουμε υπερήφανοι γι' αυτό το επίτευγμα που τιμά όλους. Ως πρόεδρος της Ενώσεως οφείλω να ευχαριστήσω θερμά το Βασίλειο Βογιατζόγλου, που διαχειρίστηκε το θέμα του αφιερώματος καθώς και τη σύζυγό του, αρχαιολόγο κ. Όλγα Δακουρά - Βογιατζόγλου για την προσφορά τους.

Ζητούμε συγγνώμη από τις δεκάδες των μελών και φίλων που πήραν καθυστερημένα την πρόσκληση μας για τη Βασιλόπιτα. Αυτό ήταν κάτι εντελώς απρόβλεπτο για μας, αφού η αποστολή των προσκλήσεων είχε γίνει έγκαιρα (27/12). Τι να πει κανείς; Εκφράσαμε επανειλημμένως τα παράπονά μας στο Ταχυδρομείο.

Σε επίρρωση των όσων λέμε μας ήρθε ένα γράμμα από τον καλό φίλο της Ενώσεως, τον κ. Αυγ. Καμπά, πρόεδρο της Εστίας Ν. Σμύρνης. Ο κ. Καμπάς, μας έστειλε την πρόσκληση, μα για την τιμητική εκδήλωση του Βάσου Βογιατζόγλου, που είχε ταχυδρομηθεί εδώ στις 10 Δεκεμβρίου και έφτασε στα χέρια του στη Ν. Σμύρνη.... στις 13 Ιανουαρίου.

Έτσι στερηθήκαμε από την παρουσία τόσων μελών και φίλων σε μια τόσο σημαντική εκδήλωση.

Από την πλευρά μας θα φροντίσουμε να μεγαλώσουμε το χρόνο μεταξύ αποστολής προσκλήσεων και εκδηλώσεων.

Ωστόσο με εμβόλιμα ενημερωτικά μας δελτία θα δίνουμε ένα γενικότερο πλέγμα εκδηλώσεων, ώστε να υπάρχει μια διαχρονικότερη ενημέρωση.

Αλλά ας βοηθήσουν κι οι καλοί μας φίλοι. Ας επικοινωνούν μαζί μας συχνότερα να πληροφορούνται το κάθε τι.

ΕΙΝΑΙ αλήθεια ότι η ομιλία στην Κοπή της Βασιλόπιτας μας δεν ήταν μια τυπική προσλαλιά, ουδέτερη και εορταστική. Ξέφυγε. Κι έθιξε τα εθνικά μας θέματα. Με τον τρόπο της, θέλουμε να πιστεύουμε τον προσεκτικό και με το ύφος της το αρμόζον. Ωστόσο, αν κρίνουμε από τις χαιρετιστήριες ομιλίες των

ΣΠΑΡΤΑΛΗΛΙΚΑ...

συνέχεια από σελ. 1

επισήμων μας, από τα σχόλια γνωστών και φίλων και τα δημοσιεύματα του Τοπικού Τύπου φαίνεται πως ήταν απρόσμενη κι έκανε αίσθηση.

Δεν συμφώνησαν όλοι μαζί μας. Το περιμέναμε. Και, αν θέλετε, το εκτιμούμε. Το βήμα της Ενώσεως, υπήρξε πάντοτε βήμα ελεύθερης έκφρασης. Κι η γνώμη της Ενώσεως, που λειτουργεί ασταμάτητα και υπηρετεί τον πολιτισμό και τον ελληνισμό σ' ετούτη την πολιτεία 65 τόσα χρόνια λέγεται, όποτε λέγεται, με παρηρησία και βαθειάν επίγνωση του τι αντιπροσωπεύει.

Καμια φορά χρειάζεται κι η τόλμη...

 ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ παίρνουμε καθημερινά σχεδόν απ' όλην την Ελλάδα. Οπωσδήποτε όμως επιστολή σταλμένη από Τούρκο διανοούμενο (τον κ. Sükrü Toklutere) από την Αγκυρα που μιλάει για την ιστορία της Ελληνικής Κοινότητας της Σπάρτης, που προσκομίζει αντίγραφο της караμανληδικής επιγραφής του ναού των Εισοδίων της Θεοτόκου και μετάφραση (στα τούρκικα) του κατά Μάρκον Ευαγγελίου στην караμανληδική γραφή που εκείνα τα χρόνια κυκλοφορούσε και διαβαζόταν από τους Χριστιανούς της Σπάρτης, δεν είναι καθημερινή υπόθεση.

Ευχαριστούμε θερμά τον Τούρκο, ιστορικό και μελετητή. Επειδή δεν μπορούσα, ως αποδέκτης του γράμματος, να το μεταφράσω ολόκληρο, με τα όχι πολλά τουρκικά μου, παρακάλεσα το φίλο Κώστα Τσοπανάκη, τον Αλαγιώτη να το κάνει αυτός με τις προχωρημένες γνώσεις Τουρκικών, που κατέχει. Σ' άλλη σελίδα λοιπόν οι λεπτομέρειες. Σ' αυτή τη στήλη μόνο η αίσθηση της πλατιάς αναγνωρισής μας.

 ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ θερμά το περιοδικό «Οριοθέτης» και τα τοπικά φύλλα: «Χτύπος», «Νέα Ιωνία του αύριο» και «Πληροφορία των Πολιτών» για τα αφιερώματά της στην ιστορία της Ενώσεως μας και την πλούσια κάλυψη που μας παρέχουν στις εκδηλώσεις μας.

Μ' όλες μου τις ευχές
προς μέλη και φίλους
ο Αναστημένος Χριστός
να χαρίζει υγεία και Προκοπή

Ο Πρόεδρος της Ενώσεως
ΧΑΡΗΣ ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

συνέχεια από σελ. 1

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΝΙΚΟΣ
ΑΚΙΑΟΓΛΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΔΡΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
ΒΕΖΥΡΓΙΑΝΟΓΛΟΥ - ΔΕΚΗΤΙΔΟΥ ΙΣΜΗΝΗ
ΓΑΒΡΙΗΛΟΓΛΟΥ ΕΛΛΗ
ΔΟΥΡΜΟΥΣΗΣ ΗΛΙΑΣ
ΕΑΜΑΛΟΓΛΟΥ ΚΙΜΩΝ
ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ ΚΟΣΜΑΣ
ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ - ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ ΜΑΡΙΑΝΘΗ
ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ ΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ
ΘΩΜΑΪΔΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
ΚΑΖΑΝΤΖΟΓΛΟΥ ΧΡΕΣΤΙΝΑ
ΚΑΡΑΚΟΓΛΟΥ ΟΛΓΑ
ΚΙΟΠΕΚΤΣΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΚΑΝΜΑΝΟΓΛΟΥ ΓΕΣΘΗΜΑΝΗ
ΚΟΤΖΑΪΒΑΖΟΓΛΟΥ ΛΟΥΚΙΑ
ΚΟΥΤΟΥΓΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΛΕΟΝΤΙΔΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ
ΜΠΥΛΩΡ ΣΑΒΒΑΣ
ΝΟΤΑΡΙΟΥ - ΤΡΕΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΗΝΑ
ΠΑΓΙΑΣΑΝΗΣ ΠΠΟΚΡΑΤΗΣ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ

ΑΛΑΪΑ 1900
ΣΠΑΡΤΗ 1915
ΣΠΑΡΤΗ 1909
ΣΠΑΡΤΗ 1917
ΣΠΑΡΤΗ 1919
ΣΠΑΡΤΗ 1921
ΣΠΑΡΤΗ 1913
ΣΠΑΡΤΗ 1915
ΣΠΑΡΤΗ 1919
ΣΠΑΡΤΗ 1915
ΑΛΑΪΑ 1920
ΣΠΑΡΤΗ 1920
ΣΠΑΡΤΗ 1918
ΑΤΤΑΛΕΙΑ 1920
ΒΟΥΡΑΟΥΡΙ 1920
ΣΠΑΡΤΗ 1914
ΒΟΥΡΑΑ 1914
ΣΜΥΡΝΗ 1915
ΑΛΑΪΑ 1907
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ 1910
ΝΑΖΛΗ 1912
ΣΠΑΡΤΗ 1914

ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΚΛΕΩΝ
ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ
ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ - ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΕΛΕΝΗ
ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ ΘΕΟΓΝΩΣΙΑ
ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΣΕΡΑΦΕΙΜΙΔΗΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ
ΣΙΑΕΡΗ - ΧΑΪΔΕΜΕΝΟΥ ΦΙΛΙΩ
ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΤΟΥΣΕΡΤ ΚΥΡΙΑΚΟΣ
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ ΑΛΑΖΑΡΟΣ
ΧΑΛΒΑΤΖΟΓΛΟΥ ΚΩΣΤΑΣ
ΧΑΤΖΗΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΧΑΤΟΓΛΟΥ ΔΑΦΝΗ

Όπως είχαμε γράψει καταληκτική ημερομηνία δηλώσεων ανταπόκρισης - συμμετοχής ήταν η 18η Απριλίου 1997. Ο αριθμός των τιμηθησομένων εντούτοις είναι πολύ μεγάλος κι αυτό δείχνει την αγάπη τους για την καταγωγή τους. Σ' εμάς όλους είναι μια εξαιρετική παρακαταθήκη σοφίας και πείρας. Νάναι όλοι καλά, όσοι δεν τα εκατόστησαν να τα εκατοστήσουν, κι όσοι τα πλησιάζουν ή τα πέρασαν, ε τι να ευχηθούμε... να ζήσουν άλλον έναν αιώνα....

Η Ένωση Σπάρτης Μ. Ασίας

Βιβλιοκρισία

ΔΡ. ΚΩΝ/ΝΟΥ ΚΟΝΤΑΞΟΠΟΥΛΟΥ

Προστατέψτε την καρδιά σας.

Πριν από λίγα χρόνια ο αγαπητός συμπολίτης γιατρός και συγγραφέας κ. Κων. Κονταξόπουλος μας είχε δώσει το πρώτο του βιβλίο με συμβουλές για να αποφυγουμε τις καρδιοπάθειες.

Ο κ. Κονταξόπουλος εν τω μεταξύ αφού αρκετά μας ξενάγησε στους λειμώνες των συναξαριών, γράφοντας μας για χορείες αγίων της εκκλησίας μας, κατά τρόπο πρωτότυπο, γυρίζει πάλι στην επιστήμη του: την καρδιολογία.

Το έργο του αυτό δεν είναι πια τόσο άμεσα χρηστικό. Είναι ουσιαστικότερα επιστημονικό, γι' αυτό κι ο υπότιτλος του λέει: «Θέματα Καρδιολογίας».

Βεβαίως και δεν απευθύνεται μόνο σε γιατρούς. Ο καθένας μπορεί να το διαβάσει, θα έλεγα να το μελετήσει, θέλει όμως μια κάποια διάθεση να επιμείνει, να συγκεντρωθεί και ν' αναζητήσει τον πυρήνα των στοιχείων που παραθέτει το βιβλίο για τα συμπτώματα, για τους τρόπους αντιμετώπισης, για τη μελέτη των καρδιακών παθήσεων.

ΝΙΤΣΑΣ ΠΑΡΑΡΑ - ΕΥΤΥΧΙΔΟΥ

Ψιμίθια, Ιερεμιάδες, Χαΐ Καΐ

Για την κ. Νίτσα Παραρά - Ευτυχίδου έχουμε κι άλλοτε μιλήσει. Για το έργο της ιδιαίτερα το ιστορικό και λαογραφικό για τα αξέχαστα Βουρλά.

Τώρα η κ. Παραρά μας δίνει ποίηση. Ένα δείγμα:

Το Κύμα

Είναι υπέροχο
να περιμένεις το κύμα
να σου γλύψει τα πόδια
και μια και δυο
κι ατέλειωτες φορές
ώσπου η αημύρα
να ζυπνήσει
τις κοιμισμένες φλέβες.

Και δυο Χαΐ Καΐ.

Χάρε, χάραξες
το άχαρο γραφτό μας
χωρίς, συμπόνια.

Έτοιμο δείπνο
σιτάρι στο μνήμα μου
κοπάστε πουλιά.....

Αισθαντική, λιτή, εκφραστική χωρίς ψιμίθια και κραυγές. Προς την ουσία και τον πυρήνα αφού το κέλυφος έτσι κι αλλιώς θα πεταχτεί.

ΔΩΡΕΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

Από 1ης Ιανουαρίου 1997 έως 1η Μαΐου 1997 έγιναν οι παρακάτω δωρεές προς της Ένωση:

- Ο κ. Κων/νος Ποσιάζογλου 15.000 δραχμές.
- Ο κ. Στέλιος Σαράφογλου 10.000 δραχμές στη μνήμη των γονέων του. Ο ίδιος 10.000 για την έκδοση της εφημερίδος.
- Ο κ. Σταύρος Σακελλαρίου 20.000 δραχμές στη μνήμη συζύγου του Μαριάνθης.
- Ανώνυμος 5.000 δραχμές.
- Ο κ. Ιωακείμ Πασιώακείμ 50.000 δραχμές.
- Ο κ. Δημήτριος - κ. Ευαγγ. Εμβολωμένου 30.000 δραχμές στη μνήμη γονέων.
- Η κ. Έφη Ουλκέρογλου 10.000 δραχμές.

- Ο κ. Κων/νος και ο κ. Δη. Καράκογλου στην μνήμη Όλγας Καράκογλου 20.000 δραχμές.
- Ο κ. Δημ. Κυριόγλου 30.000 δραχμές.
- Ο κ. Ευάγγ. Εβρένογλου 10.000 δραχμές στη μνήμη της συζύγου του Μαρούλας και η κ. Ναταλία Εβρένογλου 10.000 δραχμές στη μνήμη της μητέρας της.
- Η κ. Μαρία Παρίση 10.000 δραχμές στη μνήμη γονέων.
- Η κ. Φρόσω Χατόγλου 10.000 δραχμές στη μνήμη του πατέρα της.
- Ο κ. ΑΝΑΝΙΑΣ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ πρόσφερε 100.000 δραχμές στη μνήμη των γονέων του.

συνέχεια στη σελ. 8

Ω ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Γαβριήλ Τσακίρης: Ένα νοερό ταξίδι στην αξέχαστη Σπάρτη.

(Κατά την Ετήσια Εορτή της Ενώσεως μας, το 1975 θεμελιώθηκε η νέα πτέρυγα του Πνευματικού μας Κέντρου. Με την επέκταση αυτή ο έως τότε γνωστός ως "Οίκος Σπάρτης" προβλεπόταν ν' αποκτήσει χώρους για Βιβλιοθήκη, Αναγνωστήριο, Εκθετήριο και Εντευκτήριο. Εκ των πλέον θερμών υποστηρικτών των σχεδίων αυτών και σημαντικότερος χορηγός τους υπήρξε ο αείμνηστος Γαβριήλ Τσακίρης. Όταν τα έργα προχώρησαν κι ολοκληρώθηκαν, ο ίδιος μαζί με τη σύζυγό του Χαρίκλεια, στις 23 Νοεμβρίου 1980, εγκαινίασε τη νέα πτέρυγα.

Ο Γαβριήλ Τσακίρης δεν ήταν μόνο επί σειράν ετών μέλος της λεγόμενης "Πνευματικής Ηγεσίας" της Ενώσεως, ήταν πάντα ενεργά παρών σ' όλες τις προσπάθειες για την πρόοδο του σωματίου. Γι' αυτό κι είχε ονομασθεί Επίτιμος Πρόεδρος και Μεγ. Ευεργέτης.

Στην πατρίδα, αν και πολύ νέος, είχε προλάβει να εργασθεί ως καθηγητής στο Αρρεναγωγείο, συνεχίζοντας την παράδοση του πατέρα του Κυριάκου, του γνωστού "βοηθού" του Αλληλοδιδασκαλικού σχολείου του 1881.

Στην Ελλάδα σπούδασε νομικά και διακρίθηκε ως δικηγόρος.

Το απόσπασμα που δημοσιεύουμε είναι ακριβώς από την ομιλία του στην ετήσια Εορτή της Ενώσεως, το 1975).

..... Σήμερα θα προσπαθήσω να δώσω με αδρές αλλά λιτές γραμμές μια εικόνα και περιγραφή της Σπάρτης.

Χίλια διακόσια (1.200) περίπου ήταν τα σπίτια τα περισσότερα διώροφα μερικά υπερπολυτελή και καλοκατασκευασμένα όλα με τους άνετους χώρους και την παραδοσιακή μικρασιατική αρχιτεκτονική, που ανήκαν σε (6.000) περίπου Έλληνες κατοίκους. Εκτός απ' αυτούς τους (6.000) Έλληνες άλλοι (1.000) περίπου καταγόμενοι από την Σπάρτη ήταν εγκατεστημένοι στη Σμύρνη και σε διάφορες πόλεις της Δυτικής Μ. Ασίας. Είχαν μεταναστεύσει όχι προς αναζήτηση εργασίας αλλά για την επέκταση της δραστηριότητας τους σε ευρύτερους οικονομικούς τομείς, ή για την συμπλήρωση της μορφώσεως των. Όλοι αυτοί οι ξενιτεμένοι αδιάσπαστοι από τον κορμό της πατρίδας διατηρούσαν ακατάλυτα τον δεσμό τους μ' αυτή την βοηθούσαν και ενίσχυαν ηθικά και οικονομικά σε κάθε περίπτωση. Έτσι οι Έλληνες κάτοικοι της Σπάρτης, ουσιαστικά ανήρχοντο σε (7.000) περίπου, (όταν η Σπάρτη της Λακωνίας είχε 2.500 κατοίκους), ενώ οι συγκατοικοί Τούρκοι την ίδια περίοδο ανήρχοντο σε (22.000) περίπου. Θετικά στατιστικά στοιχεία δεν υπάρχουν διότι απλούστατα δεν έγινε ποτέ συστηματική απογραφή πληθυσμού. Πάντως οι ανωτέρω αριθμοί σύμφωνα με άλλα στοιχεία δεν απέχουν από την πραγματικότητα. Σε (4) συνοικίες - ενορίες ήταν συγκεντρωμένα τα σπίτια των Ελλήνων: της Μητροπόλεως, των Ταξιαρχών της άνω ενορίας Εισοδίων και του Εμριού. Η Σπάρτη ήταν η έδρα του Μητροπολίτου Πισιδίας "Δεκάτη Εβδόμη τη τάξει" ο οποίος επιτοπορείτο "Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Πισιδίας, Υπέριτος και Έξαρχος πάσης Λυκίας, Σύδης, Μυραίων και Ατταλείας και Μικράς Αντιοχείας". (4) υπέρλαμπρες κεντρικές εκκλησίες στις (4) ενορίες που λειτουργούσαν τακτικά. Όμοιες τους λίγες μόνον μητροπόλεις της σημερινής Ελλάδος μπορούν να παρουσιάσουν τόσον σε μέγεθος όσο και σε αρχιτεκτονική, αγιογραφίες και μεγαλοπρεπή ξυλόγλυπτα τέμπλα, έργα διασήμων Καστοριανών λαϊκών γλυπτών, ανεκτίμητου καλλιτεχνικής αξίας. Επτά (7) τα παρεκκλήσια εκ των οποίων ο Άγιος Νικόλαος του 1650 και ο Άγιος Γεώργιος του 1794. Και τρία (3) τα εξοχικά. Κατά κανόνα οι εκκλησίες ήταν κατάμεστες από πιστούς. Το Κυριακάτικο κήρυγμα και στις τέσσερις (4) κεντρικές εκκλησίες ήταν καθιερωμένο.....

Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Την ανωτέρα Διοίκηση της Ελληνικής Κοι-

νότητος είχε η δημογεροντία. Το 1861 συνετάγη το πρώτο καταστατικό της. Αποτελείτο από 8 δημογέροντες εκλεγόμενους ανά δύο (2) από τις τέσσερις (4) ενορίες. Η δημογεροντία με ειδικούς κανονισμούς εις το έπακρον δημοκρατικούς διηύθυνε την κοινότητα. Αυτή κατήρτιζε τους ετήσιους κοινοτικούς προϋπολογισμούς, συγκέντρωνε τους πόρους των εκκλησιών, των δωρεών. Είχε την εποπτεία των κοινοτικών ιδρυμάτων όπως τον φιλόπρωχου ταμείου και των δημοτικών κτημάτων, όπως των λουτρών, καφενείου και πτωχοκομείου. Σημειούται ότι το τελευταίον ήτο εγκαταλελειμμένον και καταρριπωμένον ελλείψει πτωχών. Είχε επίσης συχνή επαφή με τις τοπικές αρχές από τις οποίες και εκτιμάτο. Συνεχής μέριμνά της ήταν η προστασία της Κοινότητος και των ομογενών ως άτομων με όλα τα δυνατά μέσα. Ακόμη με το ειδικόν προνόμιον που είχε εξέδιδε και αποφάσεις διαζυγίου. Επέλεγε τας μεταξύ των Ελλήνων διαφοράς και κατ' αυτόν τον τρόπο οι Έλληνες κατέφευγαν στα τουρκικά δικαστήρια μόνον όταν είχαν διαφορές με Τούρκους.

Υπήρχε και κεντρική πενταμελής επιτροπή δίκην γερουσίας η οποία σε εξαιρετικές περιπτώσεις μετείχε των αποφάσεων της δημογεροντίας, επέλεγε δε τις διαφορές μεταξύ δημογεροντίας και σχολικής εφορίας που ήταν σπάνιες.

Πάμπολλα μπορεί να λεχθούν για τον άωγο τρόπο ασκήσεως της εξουσίας από την δημογεροντία και να αναφερθούν γεγονότα βαρυσήμαντα που έπαιζαν σπουδαίο ρόλο στην υπόσταση και πρόοδο της κοινότητος.

Η όλη ψυχοσύνθεση του πληθυσμού επηρεάζετο σοβαρά από το υψόμετρο, το κλίμα και την εκθαμβωτική μεγαλοπρέπεια και ομορφιά του τοπίου. Βαρύς χειμώνας με όλη του την γραφικότητα, χιόνια κρυστάλλινοι σταλακτίτες κρεμασμένοι από σκεπές και δένδρα, κρυστάλλινοι δρόμοι, ξάστερος ουρανός, ενώ η θερμοκρασία κυμαίνεται συνέχεια από 10 μέχρι 12 υπό το μηδέν. η Άνοιξη και το καλοκαίρι ολόδροσα με την πολυτέλεια του άφθονου πράσινου και των τρεχούμενων νερών του ποταμού Κέστρου που διαρρέει την πόλη. Αφθονα και ξακουστά τα υγιεινά χωνευτικά, και σιδηρούχα πόσιμα νερά που διαχετεύοντο στις συνοικιακές βρύσες ακόμη και στα σπίτια από τις γύρω βουνοκορφές. Τα σιδηρούχα νερά της Σπάρτης αναφέρονται ακόμη και στα ιστορικά συγγράμματα είναι δε η αιτία της μεταβολής του χρώματος των δοντιών των κατοίκων.

Οι ελληνικές συνοικίες στα βόρεια της πόλεως περιβάλλονταν από ροδάνες που σκόρπιζαν τον Μάιο το μεθυστικό τους άρωμα. Κήποι

- μπαχτσέδες με όλων των ειδών τα οπωροφόρα δένδρα, με πλούσια και εκλεκτή καρποφορία. Γιγάντιες οι κερασιές που δίνανε τα ξακουστά και πολυπόκιλα κεράσια. Αμπέλια με τα εκλεκτά επιτραπέζια σταφύλια χωρίς υπερβολή ενός επίγειος παράδεισος των ποιο εύγεστων φρούτων.

Κάθε ελληνική οικογένεια είχε και το αμπέλι της, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό διέθετε και κήπους, των οποίων η καλλιέργεια αποτελούσε και την μοναδική γεωργική απασχόληση του ελληνικού στοιχείου, διότι κανείς Έλληνας δεν είχε την γεωργία ως κύρια απασχόληση. Τα προϊόντα των αμπελιών και των κήπων εχρησιμοποιούντο αποκλειστικά για ιδιοκατανάλωση. Ενώ αντιθέτως η κύρια ασχολία των Τούρκων ήταν η γεωργία.

Και τώρα ας αναφερθούμε εν συντομία στις οικονομικές δραστηριότητες, εργασίες και απασχολήσεις του δυναμικού ελληνικού στοιχείου της Σπάρτης χάρις στις οποίες ευημερούσε και πρόδευε η Κοινότης.

Λεπτομερέστατα στοιχεία υπάρχουν για τις αρχές του 19ου αιώνας, οπότε ως επικρατέστερον επάγγελμα των Ελλήνων εμφανίζεται η ραπτική των εντοπιών φορεμάτων ενώ οι Τούρκοι ησχολούντο με την κατασκευή ενός είδους αρβυλών (γεμενιών). Παράλληλα Έλληνες ασχολούνται ως οικοδόμοι αυτοδίδακτοι μηχανικοί ενώ οι ανειδίκευτοι εργάτες ήταν οι Τούρκοι. Ράπτες, χρυσοχόοι, υποδηματοποιοί, μαρμαρογλύπτες και γουναράδες, ήταν Έλληνες. Βυρσοδέψες, σαγματοποιοί, λαχανοπώλες, οπωροπώλες και κρεοπώλες οι Τούρκοι. Δύο - τρία οργανωμένα σιδηρουργεία ήταν ελληνικά, ενώ τα άλλα μικρότερα, τούρκικα. Τούρκοι επίσης ήταν οι καρποποιοί και χαλκοουργοί.

Στα μέσα του 19ου αιώνας αρχίζει η παραγωγή από το ελληνικό στοιχείο, εγχωρίων υφανμάτων (αλατζάδων), με αλματώδη πρόοδο ώστε να εμφανιστούν και υφαντήρια δυναμικότητας 10 - 15 αργαλειών.

Σύντομα αρχίζει η εξαγωγή μέρους της παραγωγής προς μεγάλην ωφέλειαν των επιχειρηματιών και της Κοινότητος. Στα 1888 εμφανίζεται για πρώτη φορά η ταπητουργία η οποία θα παραγκωνήσει κάθε άλλη μορφή βιοτεχνίας. Μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα δημιουργούνται πλήθος εργαστηρίων από δραστήριους επιχειρηματίες, ακόμη και γιατρούς. Μερικά από τα εργαστήρια αυτά δίνουν την εικόνα βιομηχανίας, επεξεργαζόμενα τα νήματα από το αρχικό τους στάδιο μέχρι την τελική μορφή του χαλιού. Συντελεστά της δημιουργίας και αναπτύξεως των βιομηχανιών εκτός των ικανών επιχειρηματιών ήταν οι ταλαντούχοι καλλιτέχνες, όλοι ανεξαιρέτως Έλληνες που με την καλαισθησία τους έδωσαν σχέδια και χρώματα καταπληκτικά στους τάπητες. Η ξεχωριστή τεχνική υφάνσεως, η ιδιαίτερη μορφή των σχεδίων, ο συνδυασμός των χρωμάτων επιβάλλει μια νέα ποιότητα χαλιών, που θα γίνει σύντομα γνωστή και στη διεθνή αγορά ως ποιότητα "Σπάρτα".

Παράλληλα με την ταπητουργία και το εμπόριο ευρίσκειτο ουσιαστικώς στα χέρια των Ελλήνων ακόμα και οι επικερδείς επιχειρήσεις παραγωγής ροδελαιίου. Πολλές οικογένειες ίδρυσαν εξαγωγικούς εμπορικούς οίκους, εις την Πατρίδα και την Σμύρνη, κατέλαβαν δε εξέχουσα θέση στην αγορά της Σμύρνης με διεθνή προβολή.

Συμπερασματικά το ελληνικό στοιχείο της Σπάρτης διεκρίνετο δια την ευφυΐα τους, εργατικότητα, φαντασίαν, δυναμισμό και επιχειρηματικότητα. Προσόντα που τον βοήθησαν στην ανασυγκρότηση του και στη νέα πατρίδα...

✓ Εκδηλώσεις

ΠΡΩΤΗ εκδήλωση μας μέσα στο 1997 ήταν τα εγκαίνια Έκθεσης πολιτιστικού αλλά κυρίως κοινωνικού χαρακτήρα. Την Παρασκευή 10 Ιανουαρίου 1997 το βράδυ ο Παραγωγικός Συνεταιρισμός γυναικών «Ελεύθερη Δημιουργία» και το «Εργαστήρι κοσμήματος των γυναικείων Φυλακίων Κορυδαλλού» παρουσίασαν δείγματα χειροτεχνίας, κυρίως στο αντικείμενο

Λεζάντες: Οι φωτογραφίες μας είναι από τη Βασιλόπιτά μας του 1997.

Στην πρώτη μιλά ο κ. Α. Εφραίμογλου, στη δεύτερη τραγουδά το Ωδείο Αγ. Στεφάνου με το συμπατριώτη μας συνθέτη Στ. Ουλκέρογλου, στην τρίτη ο κ. Σουλακέλης διευθύνει τη χορωδία Αιγαίου και στην τέταρτη ο κ. Ν. Μαγιόπουλος δίνει το βραβείο στη μητέρα της Ανθής Μωραλόγλου κυρία Βικτώρια Μωραλόγλου.

μενο του γυναικείου κοσμήματος, των φυλακισμένων κι αποφυλακισμένων γυναικών. Εκατοντάδες προσκεκλημένοι περιεργάστηκαν τα εκθέματα τα οποία κυριολεκτικά έγιγαν ανάρπαστα.

Συνδιοργανωτές της Έκθεσης που κράτησε 4 ημέρες ήταν: η Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης, ο Δήμος Νέας Ιωνίας και η Ένωσή μας.

Η ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ μας εφέτος είχε έναν ξεχωριστό χαρακτήρα όπως επισημάνθηκε και στην ομιλία του Προέδρου, καθώς εφέτος συμπληρώνονται 75 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή. 75 χρόνια χωρίς Μικρασία. Και τι αυτό σημαίνει για όλους μας!

Το Πρόγραμμα της Κυριακής 12 Ιανουαρίου 1997 άρχισε με το Ωδείο Αγίου Στεφάνου, που διηύθυνε ο συμπατριώτης μας

μουσικοσυνθέτης Στάθης Ουλκέρογλου. Ακολούθησε η ομιλία του Προέδρου και μετά η Κοπή της Πίττας με τις ευλογίες του αρχιερατικού εκπροσώπου, Πρωτοσυγκέλου Αθανάσιου Πεφάνη και του αρχιμανδρίτου Αθηναγόρα Κολυβά. Ο σεβασμιότατος Μητροπολίτης μας ήταν ασθενής.

Κατόπιν χαιρετισμούς απηύθυναν: ο δήμαρχος Νέας Ιωνίας κ. Πέτρος Μπουρδούκος, ο Υπουργός κ. Γιάννης Χαραλάμπους, ο βουλευτής κ. Θεόδ. Κατσανέβας, ο πρόεδρος του Δημοτ. Συμβουλίου κ. Νίκος Βουρβουλά-

κης Εφραίμογλου, ο Αντιδ. κ. Α. Βογιατζόγλου, η Δημ. Σύμβουλος κ. Ελ. Φιλιππάκη, ο Δημ. Σύμβουλος κ. Βαγ. Βαλαβάνης, ο Δημ. Σύμβουλος κ. Αγ. Μελεμένης κι ο πρόεδρος της Ο.Π.Σ.Ε. κ. Αν. Χαρισμίδης.

Ακολούθησε η απονομή των βραβείων στους επιτυχόντες στα Α.Ε.Ι. - Τ.Ε.Ι. της χώρας, κατά το ακαδ. έτος 1996.

Βραβεύτηκαν 9 νέοι και νέες Πισιδικής καταγωγής και 6 νέοι και νέες από την περιοχή του Δήμου Ν. Ιωνίας (μη Πισιδικής καταγωγής), ενώ υπήρξε και 1 έπαινος (τα ονόματα και το περιεχόμενο των βραβείσεων παρουσιάζονται σε άλλη στήλη).

Στο δεύτερο μέρος της εκδηλώσεως η «Χορωδία και Ορχήστρα Αιγαίου» με την επιμέλεια και διεύθυνση του κ. Θεοδ. Σουλακέλη παρουσίασε ένα εορταστικό καλλιτεχνικό πρόγραμμα.

Εκτός των αναφερθέντων στην αρχή, στην γιορτή της κοπής της πίττας παρέστησαν ακόμη: ο αντιδήμαρχος κ. Παντ. Χατζηγιάννου, οι δημ. σύμβουλοι κ.κ.: Μιχ. Ανδριγιαννάκης, Γ. Βαλαβάνης, Γ. Μπίγαλης, Ρεγγ. Ουσταμπασίδου, Νικ. Μαγιόπουλος, Σπ. Εξαδάκτυλος, Βασ. Καραογλάνογλου, Κώστας Ιωαννίδης, Γ. Τσερντόπουλος, Παν. Βλασσάς, Νικ. Μανωλουδάκης.

Ο κ. Δεληγιαννίδης εκπροσώπησε το Σύλλογο Ινεπολιτών - Κασταμονιτών, ο κ. Κ. Τσοπανάκης κι ο κ. Μπακιρτζής το Σύνδεσμο Αλαγιωτών, ο κ. Ηλ. Χαλκίopoulos την Εστία Ν. Ιωνίας, ο κ. Σπ. Ισσόπουλος το σωματείο «Νέα Συνασός», ο κ. Κων Παλαιολόγος το ομογάλακτο σωματείο των Νησιλίδων Νικαίας, ο κ. Νικ. Χομπάς το Φυσιολ. Όμιλο Ν. Ιωνίας, ο κ. Κωστιδάκης στον Ιωνικό Σύνδεσμο, ο κ. Γ. Βέλλης την Κοιν. Αναπτυξιακή Ιωνία, ο κ. Σερ. Ζαχαριάδης τον Εμπορικό Σύλλογο Ν. Ιωνίας. Η κ. Φιλιά

κης, ο επ. δήμαρχος κ. Γ. Δομνάκης, ο νομαρχ. σύμβουλος κ. Νίκος Δακουτρός, κ. Λά-

ρτίου ο καθηγητής του Πανεπιστημίου της Αθήνας κ. Αθαν. Παππάς με θέμα: «Η οικογένεια στην σημερινή κοινωνία», τη Δευτέρα 31 Μαρτίου ο καθηγητής Παιδαγωγικού του ίδιου Πανεπιστημίου κ. Ιωάννης Βρεττός με θέμα: «Δραστηριοποίηση κινήτρων μάθησης», την Τετάρτη, 2 Απριλίου ο Ψυχίατρος, Ψυχαναλυτής, καθηγητής των Τ.Ε.Ι. κ. Βαγγέλης Παπαγεωργίου με θέμα: «Αλκοολισμός και εφηβεία», την Τετάρτη, 9 Απριλίου, η κλινική Ψυχολόγος κ. Ντόρα Περέτση με θέμα: «Η λειτουργία του λόγου του γονέως προς το παιδί» και την Τετάρτη, 16 Απριλίου, ο σχολ. σύμβουλος, κ. Χάρης Σαπουντζάκης με θέμα: «Σταθμοί στην εξέλιξη και την ανάπτυξη του παιδιού».

Τις ομιλίες και συζητήσεις παρακολούθησαν συνολικά 250 γονείς.

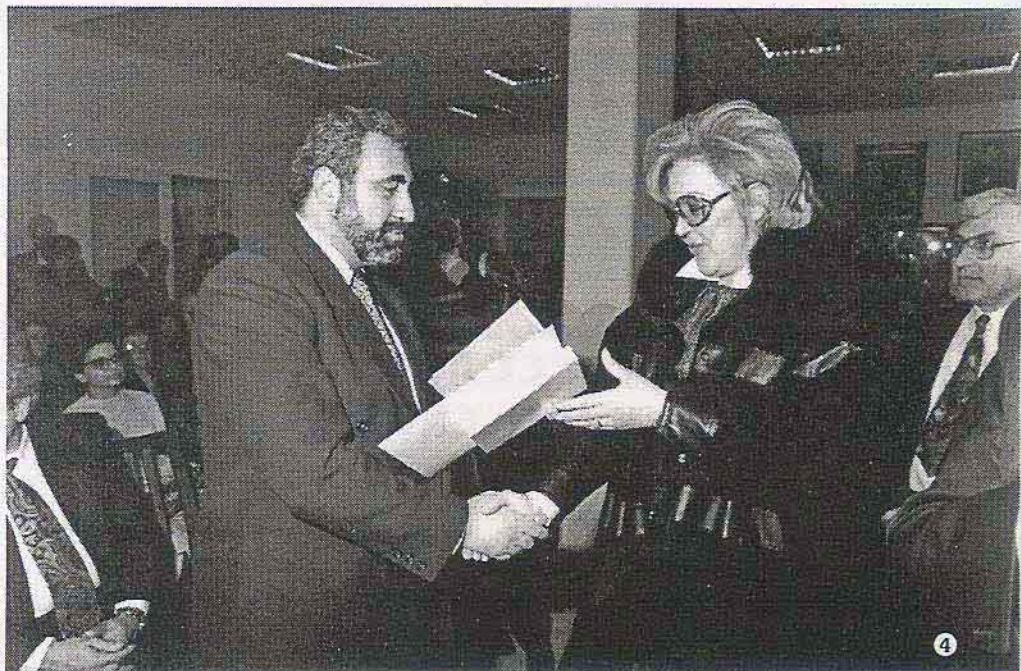
Χαϊδεμένοι, ως δημιουργός του, το Μουσείο στη Ν. Φιλαδέλφεια.

Εκ μέρους της Εκπαίδευσης παρέστη ο Προϊστάμενος του 3ου Γραφείου Β/θμιας κ. Θ. Θωμόπουλος.

Και φυσικά παρέστησαν εκατοντάδες μέλη, συμπατριώτες, φίλοι της Ενώσεως με τους οποίους όλα τα μέλη του Συμβουλίου επικοινωνήσαν στη δεξίωση που ακολούθησε και με την οποία έκλεισε η πρώτη και πανηγυρική παραδοσιακή εκδήλωσή μας.

Για να στηθεί και να οργανωθεί ως την τελευταία της λεπτομέρεια χρειάστηκε να εργασθούν όλα τα μέλη του Δ.Σ. αλλά και εθελοντές εκτός του Συμβουλίου, επί αρκετές ημέρες.

Αφού μεσολάβησαν, όπως άλλωστε γίνεται κάθε χρόνο, οι πίττες των αδελφών σωματείων: «Αδελφότης Προκοπιανών», «Σύνδεσμος Αλαγιωτών» κι ακόμη του Εμπορικού Συλλόγου Ν. Ιωνίας του Ομίλου Φιλάθλων Ν. Ιωνίας και Συνδέσμου οπαδών της ΑΕΚ ήλθε το πρόγραμμα Ενημέρωσης Γονέων, που λειτούργησε σε συνεργασία με την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου. Έγιναν 5 ομιλίες παιδαγωγικού περιεχομένου από καθηγητές Πανεπιστημίων, Ψυχολόγους, Ψυχίατρος, εκπαιδευτικούς! Συγκεκριμένα μίλησαν: την Τετάρτη, 26 Μα-

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Την Τετάρτη 7 Μαΐου 1997, το βράδυ θα γίνουν τα εγκαίνια Έκθεσης Ζωγραφικής και Αγιογραφίας του γνωστού καλλιτέχνη κ. Μάκη Λυκούδη. Η έκθεση θα διαρκέσει μίαν εβδομάδα.

Την Κυριακή, 11 Μαΐου θα γίνει η Ετήσια Εορτή της Ενωσεώς μας. Το πρόγραμμα της Εορτής έχει ως ακολούθως:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ

Α' Μέρος

Θρησκευτικό. Ώρα 09.00 - 10.00

(Ιερός Μητροπολιτικός Ναός Αγίων Αναργύρων)

Θεία Λειτουργία - Αρτοκλασία.

Ιερό Μνημόσυνο χοροστατούντος του σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ν. Ιωνίας & Φιλαδέλφειας κ.κ. Κωνσταντίνου για τις ψυχές των κληρικών, στρατιωτικών και λαϊκών που

εξοντώθηκαν κατά τη Μικρασιατική εκστρατεία και την επακολούθησα καταστροφή του 1922 καθώς και των ιδρυτών, διατελεσάντων Προέδρων και μελών Διοικήσεων, Ευεργετών και Δωρητών της Ενώσεως.

Β' Μέρος

Απονομή τιμής. Ώρα 11.15 - 12.15

(Πνευμ. Κέντρο Ενώσεως - Αλατσάτων 27, Ν. Ιωνία)

Η Ένωση τιμά τους γεννημένους στη Μικρασία, εκπροσώπους της 1ης γενιάς των προσφύγων.

Γ' Μέρος

Καλλιτεχνικό. Ώρα 12.15 - 13.00

(Πνευμ. Κέντρο Ενώσεως - Αλατσάτων 27, Ν. Ιωνία)

Το Λαϊκό Σχολείο Παραδοσιακής Μουσικής του Αριστείδη Μόσχου παρουσιάζει ένα πρόγραμμα με μικρασιατικούς σκοπούς και τραγούδια. Εμβόλιμα χορεύει ομάδα του Χορευτικού Εργαστηρίου του Δήμου Ν. Ιωνίας.

Ακολουθεί δεξίωση.

Η ΣΠΑΡΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Τριμηνιαία έκδοση της Ένωσης Σπάρτης Μ. Ασίας & Περιχώρων

Υπεύθυνος:

ΧΑΡΗΣ ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

Αλατσάτων 27

Τηλ.: 2770978

Επιμέλεια - Έκδοση:

ΒΕΛΛΗ ΕΛΕΝΗ - ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΙΛΙΣΜΑΝΗΣ

Τηλ.: 21 85 536 Διευθ.: Παπανικολή 8, Περισσός

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Την Παρασκευή, 18 Απριλίου 1997 στις 12 το μεσημέρι στο πλαίσιο ειδικής τελετής έγιναν τα αποκαλυπτήρια εντοιχισμένης μαρμαρινής αναμνηστικής πλάκας στο μνημείο του Χρυσοστόμου Σμύρνης, με την ευκαιρία της αποκαταστάσεως των ζημιών του ανδριάντα του εθνομάρτυρα και των συν αυτώ μαρτυρησάντων το 1922 στη Σμύρνη.

Η μέριμνα για όλην αυτήν την εργασία ήταν της Ενώσεως Σμυρναίων, του λαμπρού αυτού σωματείου, η χορηγία ανήκε στον κ. Πρόδρομο Εμφιετζόγλου, ενώ ο Δήμος των Αθηναίων, μ' επικεφαλής το δήμαρχο κ. Δ. Αβραμιόπουλο συμμετείχε ενεργά στο έργο.

Συγχαίρουμε θερμά το αδελφό μικρασιατικό σωματείο, αλλά και το δήμαρχο των Αθηναίων και το χορηγό για την σπουδαία πρωτοβουλία τους, που αποκτά ξεχωριστή σημασία, αφού εφέτος συμπληρώνονται 75 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού (Ι.Μ.Ε.) του συμπατριώτη μας Λάζαρου Εφραίμουγλου έχει ξεκινήσει ένα μεγαλόπνοο πρόγραμμα ανασύστασης των γενεαλογικών δένδρων των οικογενειών που αντλούν την

καταγωγή τους από τη Μικρασία.

Για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος χρειάζεται η ενεργή συμμετοχή όλων μας. Οι συνεργάτες του Ι.Μ.Ε. έχουν συντάξει ειδικό ερωτηματολόγιο που θα πρέπει να απαντηθεί από κάθε ένα που γεννήθηκε στη Μικρασία ή έλκει από αυτήν την καταγωγή του, ώστε να δημιουργηθεί ένα μεγάλο αρχείο των γενεαλογικών στοιχείων.

Φιλόδοξο πρόγραμμα που απαιτεί εθελοντική προσφορά κι αγάπη.

Η Ένωση μας θα βοηθήσει, όσο της είναι δυνατόν στο σκοπό αυτό.

Όσοι συμπατριώτες μας αλλά και μη συμπατριώτες μας επιθυμούν να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια αυτά θα πρέπει να επικοινωνούν με την Ένωση μας για περισσότερες πληροφορίες.

Η Ο.Π.Σ.Ε. (Ομοσπονδία Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδας) υιοθετώντας το αίτημα της Ενώσεως Σμυρναίων απευθύνεται προς τον Πρόεδρο της Βουλής, των Ελλήνων κ. Απόστ. Κακλαμάνη και διαμαρτύρεται γιατί δεν αναγνωρίστηκε και η Γενοκτονία των Μικρασιατών Ελλήνων, ενώ αναγνωρίστηκε

η γενοκτονία των Ποντίων.

Η Ο.Π.Σ.Ε. και πολύ σωστά, θεωρεί ότι θα έπρεπε ν' αναγνωρισθεί η γενοκτονία ολοκλήρου του Μικρασιατικού Ελληνισμού για να μην δοθεί η εντύπωση ότι ο Πόντος δεν ανήκει γεωγραφικά στη Μικρά Ασία.

Εφέτος τα παιδιά μας πήραν μέρος σε 2 πρωταθλήματα: το Παμπαίδων Αττικής και το Παίδων.

Ιδού και τα αποτελέσματα:

α) Παμπαίδων

Περιστέρι - Ένωση	2,5 - 1,5
Ένωση - Ένωση Ποντίων	4 - 0
Αίγλη Παπάγου - Ένωση	2 - 2
Ένωση - Δόξα Πεύκης	3 - 1
Παράδεισος Αμαρουσίου - Ένωση	3-1
Εστία Ν. Σμύρνης - Ένωση	3 - 1
Ένωση - Άνω Λιόσια	3-1

β) Παίδων

Α.Ο. Αετός - Ένωση	2 - 2
Ένωση - Παγκράτι	1,5 - 2,5
ΝΑΟ Μ.Α. - Ένωση	4 - 0
Ένωση - Αετός Αττ.	1 - 3
Αμπελόκηποι - Ένωση	1 - 3

Στις αρχές Ιουνίου με την ευθύνη πάντα του μαίτρ κ. Ν. Ορνιθόπουλου και τον κ. Ν. Χατόγλου θα γίνει μεγάλο τουρνουά Σκακιού στη μνήμη Γ. Τσακίρη.

Λεπτομέρειες του Τουρνουά θα γνωστοποιηθούν αργότερα.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΕΣ ΠΟΥ ΒΡΑΒΕΥΤΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

Στην εορτή της Βασιλόπιτας, βραβεύτηκαν από το Δ.Σ. της Ενώσεως, με βάση ειδική απόφαση του, οι εξής νέοι και νέες που εισήχθησαν σε Α.Ε.Ι. - Τ.Ε.Ι. της χώρας, κατά το ακαδημαϊκό έτος 1996:

Α) ΠΙΣΙΔΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

- 1) Βράτιμος Αθανάσιος του Παναγιώτη (Παιδ/κό Νηπιαγωγών Βόλου)
- 2) Γουναρίδης Αναστάσιος του Αθανασίου (Μηχανολόγων - Μηχ/κών Ε.Μ.Π.)
- 3) Ελμαλόγλου - Ιωάννα του Κυριάκου (Τμ. Παιδ. Νηπ/γών Π/μίου Αθήνας)
- 4) Ευθυμίου Ευστράτιος του Αθανασίου (Τμ. Πολιτικής Επιστήμης Παντείου)
- 5) Μαυροσκότη Αλίκη - Θεοδώρα του Γεωργίου (Ιστορία - Αρχ/γία Π/μίου Κρήτης)
- 6) Μωραλόγλου Ανθή του Ηλία (Ζωικής Παραγωγής, Τ.Ε.Ι. Λάρισας)
- 7) Παντελίδου Ανδρονίκη του Γεωργίου (Τ.Ε.Ι. Αισθητικής Αθήνας)
- 8) Παπάζογλου Μαρίνα του Γαβριήλ (Τ.Ε.Ι. Τεχνολογίας Καβάλας)
- 9) Παρμαξίζογλου Νικόλαος του Ελευθ. (Τ.Ε.Ι. Δομικών έργων Σερρών)

Β) ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ

- 1) Καλιαμπάκος Φώτιος (Ιστορίας και Αρχαιολογίας Αθηνών - 6.094 μόρια)
  - 2) Λιόντος Μιχαήλ (Ιατρική Αθηνών - 6.014 μόρια)
  - 3) Κουτσουμπέλης Νικόλαος (Ιατρική Θράκης - 5.907 μόρια)
  - 4) Κουζανίδης Νικόλαος (Ιατρική Ιωαννίνων - 5.890 μόρια)
  - 5) Αλεβιζόπουλου Γεωργία (Οδοντιατρική Αθήνας - 5.849 μόρια)
  - 6) Ανδρίτσου Χριστίνα (Επικ/νίας Μ.Μ.Ε. Αθήνας 8.495 μόρια - 6 μαθ.)
- Έπαινος: Καστρινάκη Αντωνία (Παιδαγωγικό Αθήνας - 5.513 μόρια)

Στην Α' κατηγορία καθένας των βραβευθέντων έλαβε επιταγή 100.000 δραχμών. Στη Β' κατηγορία ο πρώτος έλαβε 100.000 δραχμές και οι 2ος, 3ος, 4ος, 5ος, και 6ος από 50.000 δραχμές.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Συγχαίρουμε ολόψυχα τον εξαιρετικό πνευματικό άνθρωπο, τον ακούραστο εργάτη των μικρασιατικών θεμάτων, τον ικανότατο διοικητικό παράγοντα - πρόεδρο της Εστίας Νέας Σμύρνης κ. Αυγουστίνου Καμπά για την βράβευση του από την Ακαδημία Αθηνών το 1996. Ήταν μια τιμή που την άξιζε για την πολλαπλή προσφορά του στη Μικρασιατική ιδέα.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Στη Νέα Ιωνία σήμερα Μεγάλη Τετάρτη, 23 Απριλίου 1991, ώρα 6.00 μ.μ. συνήλθε εκτάκτως το Διοικητικό Συμβούλιο της Ενώσεως Σπάρτης Μ. Ασίας, ύστερα από το θλιβερό άγγελμα του θανάτου του ΠΕΡΙΚΛΗ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

Μεγάλου Ευεργέτου της και κατ' εξοχήν επιλέκτου μέλους της κοινωνίας των από τη Σπάρτη Μ. Ασίας καταγομένων, ανδρός διαπρέψαντος στο χώρο της οικονομίας και της βιομηχανίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, λαμπρού δημιουργού και αρίστου οικογενειάρχου κι αφού άκουσε τον πρόεδρο που εξήγησε την προσφορά του μεταστάντος διαβίου σχεδόν στο σωματείο και τους συμπατριώτες του.

Ψηφίζει

1. Να παραστεί σύσσωμο το Διοικητικό Συμβούλιο στην κηδεία
2. Να κατατεθεί στέφανος επί της σορού του.
3. Να εκφραστούν τα συλλυπητήρια στην οικογένειά του
4. Να θεσπιστεί ειδικό βραβείο - χορηγία στο όνομα του σε νέο ή νέα καταγωγή από τη Σπάρτη Μ. Ασίας, που θα αριστεύει στις σπουδές Οικονομίας ή Βιομηχανίας
5. Να δημοσιευθεί το παρόν ψήφισμα δια του τύπου.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΧΑΡΗΣ ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΚΙΜΩΝ ΕΛΜΑΛΟΓΛΟΥ

Αλληλογραφία

Γιαννιτσά

20.2.1997

Κύριο Χάρη Σαπουντζάκη

Πρόεδρο Ένωσης Σπάρτης Μ. Ασίας

Κ. Σαπουντζάκη

Ευχαριστίες και συγχαρητήρια για την εφημερίδα της «Ένωσης Σπάρτης Μ. Ασίας» που μας στείλατε. Απόδειξη ότι η Ένωσή σας είναι ένα ζωντανό Μικρασιατικό σωματείο. Μου άρεσε ιδιαίτερα του Περικλή Πατάζογλου «Η Γενέτειρά μου Σπάρτη Πισιδίας». Σημαντική συμβολή στην καταγραφή της ιστορίας μιας Αλησμόνητης Πατρίδας της Μ. Ασίας. Συγχαρητήρια. Ευχαριστούμε, Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Dr. Τ. Τιμοθεάδης

Πρόεδρος Συλλόγου - Μικρασιατών Ν. Πέλλης

ΣΟ ΟΣ

Ζάκυνθος 17-3-97

Αξιότιμη Κύριε Σαπουντζάκη, Χαίρετε!

Επειδή είμαι προσφυγική (ποντιακής) καταγωγής, βλέπω με πολλή συμπάθεια ό,τι σχετίζεται με τους πρόσφυγες.

Συγκεντρώνω και διαβάζω ό,τι αφορά τις χαμένες πατρίδες, όπου όλα δείχνουν πως εκεί άκμαζε ένας ατόφιος Ελληνισμός!

Αυτό τον Ελληνισμό, αυτήν τη ορθοδοξία, σεις και ο κ. Βάσος Βογιατζόγλου, παρουσιάσατε στο ωραιότατο Αφιέρωμα «Μικρά Ασία - Η άγνωστη Πισιδία» της Κυριακάτικης «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ» της 16/3/1997.

Εύγε σε σας, κύριε Σαπουντζάκη, εύγε και στον φίλο Ιατρό κ. Β. Βογιατζόγλου, διότι παρουσιάσατε, στο αναγνωστικό κοινό της εν λόγω εφημερίδας, αυτό το πολύ - πολύ σημαντικό και αξιόλογο αφιέρωμα στην πατρίδα των γονέων σας! Ένα αφιέρωμα - στολίδι για την βιβλιοθήκη κάθε πρόσφυγα του 22 και κάθε φιλο-πρόσφυγο!

Νάσθε καλά που μας χαρίσατε αυτή τη χαρά να ζήσουμε και να ξαναζήσουμε μαζί μια χαμένη πατρίδα, την Πισιδία!

Και πάλιν εύγε!

Μεθ' υπολήψεως

Ανδρέας Ελ. Ταταρίδης, Πολιτ. Συντ/χος

Υ.Γ. Χωρίς να θέλω να φανώ έξυπνος, επιτρέψτε μου να σημειώσω μια παράλειψη στα «Έργα για την Πισιδία»: δεν αναφέρεται πουθενά το «Λεύκωμα Πισιδία» του Λάζαρου Τακαδόπουλου! Σας διέφυγε;

ΣΟ ΟΣ

26 Μαρτίου 1997

Κύριο Χαράλ. Σαπουντζάκη

Πρόεδρο Ενώσεως Σπάρτης, Ν. Ιωνία

Αγαπητέ μου φίλε

Διάβασα στην «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» («Επτά ημέρες») το αφιέρωμα στην Άγνωστη Πισιδία. Ήταν καιρός ο σοβαρός τύπος να ασχοληθεί με τον μεγάλο πολιτισμό, τις παραδόσεις και τα επιτεύγματα του Μικρασιατικού Ελληνισμού, που η ιστορία του είναι εικόνα του Έλληνα. Του ανήσυχου της Προκλασικής αρχαιότητας, του τολμηρού κατακτητή της Αλεξανδρινής περιόδου, του Έλληνα του μεγαλείου του Βυζαντίου και της ικανότητας αντοχής και επιβιώσεως της Γουρκοκρατίας.

Η εργασία σας περιορίζεται στα όρια ενός αφιερώματος, αλλά στον αναγνώστη επιτρέπει να διαγνώσει ότι τα συνθετικά αυτά κείμενα προέρχονται από επιστημονική έρευνα και μόχθους δεκαετιών σφυρηλατημένα με την αγάπη σας για την πατρίδα των προγόνων. Τελικά όμως επιτυγχάνετε το μεγάλο αποτέλεσμα. Όχι απλώς να παρουσιάσετε με σοβαρότητα και πληρότητα ένα ιστορικό λαογραφικό θέμα, αλλά να μας πείσετε ότι η πατρίδα σας η Πισιδία και η κάθε Πισιδία από τις χαμένες Πατρίδες είναι και η δική μας πατρίδα που πρέπει να αναπολούμε και να θρηνούμε.

Με εξαιρετική εκτίμηση

Ντίνος Θανόπουλος

ΣΟ ΟΣ

25 Μαρτίου '97

Αξιότιμη Κύριε Χάρη Σαπουντζάκη

Σας παρακαλώ να μου επιτρέψετε να σας εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια αλλά και τον θαυμασμό μου για τα όσα γράψατε στο «Επτά ημέρες» της Καθημερινής.

Έχω και εγώ την τιμή κύριε Σαπουντζάκη να κατάγομαι -από μητέρα - απ' αυτές τις σκλαβωμένες - έτσι τις λέω εγώ - άγιες πατρίδες.

Σας ευχαριστώ θερμά για τα όσα μου δώσατε τη ευκαιρία να διαβάσω πολλά από τα οποία με συγκίνησαν αλλά και πολλά δεν γνώριζα. Να είστε πάντα καλά.

Με εκτίμηση

Μαν. Δαπόντες

Κύθηρα

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Ο Τούρκος διανοούμενος και ερευνητής Sakit Toklutere από την Αγκυρα έστειλε γράμμα στον πρόεδρο της Ενώσεως αφενός για να δείξει τις γνώσεις του σε θέματα ιστορικά και θεολογικά που έχουν σχέση με την παρουσία του Ελληνικού στοιχείου στην Πισιδία, αφετέρου δε για να μας προσκαλέσει σε συμπόσιο που θα γίνει τον Ιούλιο στο Γιάλοβατς (Αντιόχεια) με θέμα: «Ο Χριστιανισμός και οι Χριστιανοί της Ανατολίας».

Ολόκληρο το γράμμα, που έχει ιδιαίτερος ενδιαφέροντες πτυχές, μετέφρασε ο κ. Κώστας Τσοπανάκης. Το δημοσιεύουμε, όπως ακριβώς μεταφράστηκε. Και παρατηρούμε τα εξής:

1) Είναι πολύ σημαντικό που στην Τουρκία γίνονται συμπόσια για το Χριστιανισμό και την Παρουσία των Χριστιανών στην Πισιδία. Τι νόημα έχει εδώ το Πατριαρχείο; Ποιοι ακριβώς μετέχουν; Έχει καμιά σχέση το όλο θέμα με τους λεγόμενους «τουρκορθόδοξους»;

2) Ο αποστολάς δεν αναφέρεται καθόλου στην Ελληνική συνείδηση των κατοίκων. Τονίζει ότι η μητρική γλώσσα ήταν η τουρκική. Σωστό. Όμως από το 1840 η Ελληνική διδασκόταν πολύ καλά. Οι Μικρασιάτες πρόσφυγες της Πισιδίας, ιδιαίτερα οι άντρες, ήξεραν άριστα τα Ελληνικά, που τα είχαν σπουδάσει στα πολύ καλά σχολεία της Σπάρτης.

3) Χρήσιμα όλα τ' άλλα στοιχεία. Η πλάκα των Εοσοδίων είναι γραμμένη στην καρμανλήδικη, τώρα βρισκείται (βρισκόταν) στην αποθήκη του Μουσείου της Σπάρτης.

Σεβαστέ κύριε Σαπουντζάκη,

Πρώτα σε χαρητώ. Αυτό το γράμμα στο στέλνω από την Αγκυρα.

Έμαθα ότι έχετε ιδρύσει ένα Σύλλογο με την επωνυμία «Σπαρταλήδες της Μικράς Ασίας».

Είμαι και εγώ ένας συμπατριώτης σας από την Καμύπολη του Άγρας (Ατάμπε).

Εάν έρθουμε στον Σύλλογο σας για μια θα υπάρξει κανένας καφές; ...

"Σπαρταλήδικο αστείο Demeginize gelisek bize bir Kahve vami....". Φέτος τον Ιούλιο στο Yalvac - Αντιόχεια Πισιδίας θα γίνει ένα συμπόσιο.

Όπως ξέρετε, σύμφωνα με το Ευαγγέλιο ο Άγιος Παύλος ξεκίνησε από την Πάφο της Κύπρου και πήγε στην επαρχία της Πέργης στην περιοχή της Αττάλειας και από εκεί στην Αντιόχεια (Yalvac) Πισιδίας κηρύσσοντας κρυφά το Ευαγγέλιο και διαδίδοντας τον Χριστιανισμό. Αυτά, σύμφωνα με τον καθηγητή W. Ramsay "Γεωγραφική Ιστορία της Ανατολής". Επίσης, ο Παύλος πέρασε από το χωριό Μπαγιάν της Σελτζουκίας εκεί, κοντά στο δικό μας Άγρας.

Το γενικό θέμα του Συμποσίου είναι "Ο Χριστιανισμός και οι Χριστιανοί της Ανατολίας". Εγώ συμμετέχω με δύο (2) διατριβές ή μια: "Οι Τούρκοι υπήκοοι Χριστιανοί στην Ανατολή και την Πισιδία" και η άλλη "Ο πόλεμος στο Μυριοκέφαλο και η θέση του". Νομίζω, ως Χριστιανοί Σπαρταλήδες έχετε και σεις κάποιο λόγο για τα ιερά μέρη αυτού του τόπου.

Πρώτα οι ιστορίες που ακούσατε από τους προγόνους σας, η εδώ ζωή σας από τις αφηγήσεις αυτών που επισκέφθηκαν αργότερα τα μέρη αυτά.

Παράδειγμα οι Χριστιανοί κάθε Ιούλιο έρχονταν από το Ντεντζί, Σπάρτη, Μπουρτούρ ("Πολυδάρια") στο νησί που βρίσκεται στη λίμνη του Ερζόρ να επισκεφθούν την εκκλησία και μετά έφευγαν με τα καϊκά βορειοανατολικά της λίμνης προς τις σπηλιές για να γίνουν Χατζήδες".

Στα Δυτικά της λίμνης του Ερζόρ κοντά στο χωριό Μπεντρεβή ψηλά στο βουνό υπήρχε η σπηλιά της Παναγίας. Εκεί από μια πέτρα σε σχήμα στήθους έτρεχε νερό. Ο Ramsay αναφέρεται σε ένα άγαλμα της Παναγίας από όπου έσταζε λάδι, επίσης ανατολικά της Σένιρκεν υπάρχει ένα αγίασμα.

Οι πατριώτες σας ως ότου έφυγαν από εδώ μιλούσαν μόνο Τούρκικα. Η μόνη λέξη που ήξεραν ήταν "Παναγία μου", που μάλλον σημαίνει "Θεέ μου". Στην εκκλησία προσεύχονταν στα Τούρκικα. Το Ευαγγέλιο τους ήταν στα Τούρκικα. Νομίζω η μητρική γλώσσα ήταν τα Τούρκικα, διότι εάν τα είχαν μάθει μετά, τουλάχιστον οι προσευχές και το Ευαγγέλιο τους θα ήταν Ελληνικό.

Η επιγραφή στην πλάκα της Εκκλησίας της Σπάρτης είναι γραμμένη με τουρκικές λέξεις, ελληνικά γράμματα. Ένας φίλος έχει ένα Ευαγγέλιο, που έμεινε από σας. Είναι πάλι τουρκικές λέξεις, ελληνικά γράμματα. Σας στέλνω φωτοτυπία.

Μετάξυ σας μάλλον θα υπάρχουν άτομα, που ζούσαν στη Σπάρτη και τα περίχωρά της. Εδώ και 15-20 χρόνια σας επισκέφθηκε ένας φίλος Σπαρταλής και μίλησε με κάποιον Θωμόγλου.

Κάποιος από σας έρχεται κάθε χρόνο στο Νησί στο σπίτι της μιάνας του. Ακόμα υπάρχουν πολλοί, που επισκέφθηκαν την Σπάρτη και την Μπάρλα, βρήκαν παλιούς φίλους, αγκαλιάστηκαν, έκλαψαν.

Η γυνάικα μου είναι από την Μπάρλα. Από τη γιγαρία της άκουσε ιστορίες και μνήμες για Χριστιανούς.

Η γιγαρία είχε φίλες στην Μπάρλα την Παντίσα, Κυβέλη, Ασκασία, Φλωρίτσα... Από τους άνδρες Χριστιανούς θυμάται η γιγαρία τους Στεφανό, Ιωακείμ και τον Ντέμη τον τρελό, της Μπάρλας. Ακόμη, δύο οικογένειες με τα εξής ονόματα: Μπακρετζιάρ, Κιοφουντζουλόρ. Οι Μπακρετζίδες ήταν γανωτζήδες και οι Κιοφουντζήδες μακαλάδες της εποχής εκείνης. Οι Χριστιανοί της Μπάρλας ήταν διάσημοι οικοδόμοι με σοβαρότερο τον Μάστορ-Διαμαντή και βοηθό είχε τον Αλέξη. Αυτός έφτιαξε στο σπίτι μας ένα κανουβόρο δαμάτιο. Τις μέρες εκείνες έμεινε στο σπίτι, έτρωγε και έπινε και αποκαλούσε τη γιγαρία μου "μητέρα".

Ο Αλέξης έφυγε από τη Μπάρλα 40 χρονών, μάλλον θα πρέπει να πέθανε. Δεν γνωρίζουμε το όνομα του Παπά της Μπάρλας. Είχε γιούς και ήταν φίλος με τον παπού του άνδρα της γιγαρίας μου, του Kair Haiz Mehmet Efendi.

Το 1990 έγινε το XI Τουρκικό Ιστορικό Συνέδριο. Γνώρισα κάποιο Παύλο Χιδρόγλου, που μιλούσε τουρκικά καλύτερα από εμένα. Ο παπούς του ήταν από την Κασάρεα της Καππαδοκίας. Στη Σπάρτη θυμούνται ονόματα όπως Κιοκιάσσογλου μαστορας Δαμιανός, Μπαλής Χαράλαμπος και Καρεγιώργης. Ο Μπαλής ήταν Χαλιτζής στο Άγρας και παντρεύτηκε μια γειτόνισσα μιας Μουσουλμάνιας. Ο Χαράλαμπος υπηρετούσε στο Δημαρχείο του Άγρας.

Οι παλιοί θυμούνται ένα γεγονός από την εποχή εκείνη. Το σπίτι μας κινδύνευε από πυρκαγιά. Ένας Χριστιανός Τζανταρμάς με κίνδυνο της ζωής του ανέβηκε στη σκεπή του σπιτιού και έσωσε το σπίτι μας. Υπηρετούσε στο Άγρας στενοχωριέμα που δεν ξέρω το όνομα του. Ήταν πολύ γενναίος.

Επίσης υπήρχε στη Σπάρτη ο Χατζή Κυριάκος. Ήταν φύλακας και μυλωνάς. Όταν έφυγε ήταν 65 - 75 ετών.

Κάποτε στη Σπάρτη υπήρχε ένα σπίτι, που το είχαν μετατρέψει σε νοσοκομείο. Έλεγαν ότι ήταν το σπίτι της Κατίνας. Στη Μπάρλα οι Χριστιανοί έλεγαν και ένα τραγουδί για κάποιον Ιωακείμ.

"Cep delik, cepten delik

Yen delik, mintau delik

Ne halt ettin Yuvakim

gullak gitti üstelik"

Τρόπια η τσέπη

Τρόπιο το γιλέκο.

Τρόπιο το πουκάμισο τι έκαναφουλλο.

Ιωακείμ; στο τέλος έφυγε το τριαντάφυλλο.

Του Ιωακείμ είχαν κλέψει την κόρη. Έφευγε τα λεφτά του στα δικαστήρια, μπατάρησε και έτσι του βγήκε το παραπάνω τραγουδί.

Αγαπητέ συμπατριώτη,

Εδώ τελειώνω. Από εμάς χαιρετισμούς σε όλους τους συμπατριώτες στην Αθήνα. Σου στέλνω τη διεύθυνση του Dr. Dr. Mehmet Taslihan.

† ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

Αντιστράτηγος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΟΣ

Κηδεύτηκε προ μηνός ο στρατηγός Γεώργιος Φίλιος, σύζυγος της γνωστής για την προσφορά της συμπατριώτισσάς μας Αντιγόνης Αναστασιάδου. Ο στρατηγός ήταν, αν και μη Σπάρταλης, πάντα παρών σ' όλες μας τις εκδηλώσεις και ηθικά και υλικά μας συμπαραστεκόταν.

Ο στρατηγός είχε γεννηθεί το 1908 στην Περίσταση Αν. Θράκης. Ονομάστηκε ανθυπολοχαγός το 1934. Έλαβε μέρος στις πολεμικές επιχειρήσεις του Ελληνοϊταλικού Πολέμου 1940 - 41 και τιμήθηκε με πολλά παράσημα και μετάλλια για τις υπηρεσίες του στην πατρίδα.

Υπηρέτησε σε διάφορες μονάδες και επιτελικά γραφεία, ενώ διατέλεσε διοικητής σε συντάγματα, σώματα στρατού, κέντρα εκπαίδευσης και στη Στρατιωτική Διοίκηση Αθήνας.

Κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του φοίτησε σε διάφορες σχολές των Γεωρακισμένων κ.λ.π.

Από το γάμο του με τη συμπατριώτισσά μας καθηγήτρια Αντιγόνη Αναστασιάδου απέκτησε δύο τέκνα: τη Φατεινή, δικηγόρο και το Βασίλη, μηχανολόγο - ηλεκτρολόγο, που του χάρισαν και εγγόνια.

Ο Γεώργιος Φίλιος προσέφερε τις υπηρεσίες του στο στράτευμα, τόσο σε καιρό ειρήνης όσο και σε καιρό Πολέμου. Καταξιωμένος αποστρατεύτηκε με τον ανώτατο βαθμό.

Από το Δ.Σ. της Ενώσεως στη μεν κηδεία παρέστη η ειδ. γραμματέας κ. Παν. Δουρμούσογλου, που κατέθεσε και βαρύτιμο στέφανο επί της σορού, στο δε μνημόσυνο ο Πρόεδρος κ. Χ. Σαπουντζάκης, η κ. Δουρμούσογλου και ο κ. Αν. Κεχιαγιόγλου.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΛΑΚΟΓΛΟΥ

Έγινε και το ετήσιο μνημόσυνο του μεγάλου ευεργέτη της Ενώσεως, του αξέχαστου Παναγιώτη Κουλάκογλου.

Ο Παν. Κουλάκογλου γεννήθηκε το 1915 στη Σπάρτη. Μετά την Καταστροφή εγκαταστάθηκε με τους γονείς του στη Νέα Ιωνία. Σε ηλικία 15 ετών πήγε στη Γαλλία και μαθήτευσε στα φόντια των παπουτσιών. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα ασχολήθηκε αρχικά με την κατασκευή φο-

ντιών. Γρήγορα η τέχνη του ξεχώρισε και οι φιλοδοξίες του τον οδήγησαν ν' ασχοληθεί με την κατασκευή γυναικείων πέδλων και παιδικών παπουτσιών. Το 1955 ίδρυσε την πρώτη μεγάλη ιδιόκτητη μονάδα κατασκευής υποδημάτων με την επωνυμία: «Βιομηχανία Υποδημάτων Παναγιώτης Κουλάκογλου». Απασχολούσε περίπου 250 άτομα. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής του πήγαινε στο εξωτερικό. Καταξιώθηκε σαν ένας εκ των μεγαλύτερων Ελλήνων Βιομηχάνων παπουτσιών.

Αριστος οικογενειάρχης με εξαιρετο ήθος και σεμνότητα, έφυγε από τη ζωή αγαπώμενος και τιμώμενος απ' όλους.

Στην Ένωση είχε προσφέρει τις ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις στην περίοδο της ίδρυσης του Πνευματικού Κέντρου το 1980.

Τόσο στην Κηδεία, όσο και στα μνημόσυνα παρέστη σύσσωμο σχεδόν το Δ.Σ. του Συλλόγου.

ΤΑ ΝΕΑ ΜΑΣ ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

Την *Τετάρτη, 9 Απριλίου* έγινε στο Πνευματικό Κέντρο της Ενώσεως μια σημαντική εκδήλωση που οργάνωσε η «Κίνηση Πολιτών για τα Εθνικά θέματα» της οποίας Πρό-

εδρος είναι ο γνωστός δημοσιογράφος κ. Πάνος Παναγιωτόπουλος.

Αντικείμενο τι άλλο; η κρίση στην Αλβανία κι η προστασία των Ελλήνων της Β. Ηπείρου.

Μίλησαν ο Πρόεδρος της «Ομόνοιας» κ. Γ. Λαμποδιντιάδης, ο βουλευτής κ. Θ. Μίτσιος, ο συγγραφέας κ. Σαράντης Καργάκος κι ο ειδικός αναλυτής κ. Αθ. Δρούγος.

Κατατέθηκαν απ' όλες τις πλευρές άκρως ενδιαφέροντα στοιχεία για τη σημερινή κατάσταση στην Αλβανία και για την επιβίωση της Ελληνικής μειονότητας.

Την εκδήλωση παρακολούθησαν περισσότεροι από 300 προσκεκλημένοι από τους χώρους της πολιτικής, της δημοσιογραφίας, της Ελληνικής μειονότητας.

Η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του Δήμου Ν. Ιωνίας.

Την *Κυριακή 13 Απριλίου*, ο Φυσιολατρικός όμιλος Ν. Ιωνίας (Φ.Ο.Ν.Ι.) γιόρτασε τα 35 χρόνια του στις αίθουσες της Ενώσεως με ένα ειδικό πανηγυρικό πρόγραμμα.

Το αξιόλογο σωματείο της πόλης

μας η Ένωση μας για τα 35 χρόνια του το τίμησε με περγαμηνή και το μετάλλιο μας.

Το *Σάββατο, 10 Μαΐου*, το Θεατρικό Εργαστήρι του Δήμου Ν. Ιωνίας, που συνέστησαν και πάντα καθοδηγούσαν οι συμπατριώτες μας καλλιτέχνες (σκηνοθέτες) Πολύκαρπος Πολυκάρπου (που είναι τώρα διευθυντής θεάτρου και σχολής στην Κύπρο) και Ιωσήφ Πολυκάρπου γιορτάζει τα 15 χρόνια του.

Η Ένωση - πώς αλλιώς θα μπορούσε να γίνει; - θα είναι δίπλα στους αγαπητούς συμπατριώτες μας αυτήν την ημέρα και βέβαια θα τους τιμήσει, όπως τους αξίζει, μαζί με τους άξιους συνεργάτες τους.

ΔΩΡΕΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

συνέχεια από σελ. 2

- Η κ. ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΠΑΓΓΙΑΣΗ προσέφερε 100.000 δραχμές στη μνήμη του συζύγου της.
- Ο ΔΗΜΟΣ Ν. ΙΩΝΙΑΣ προσέφερε 350.000 δραχμές.
- ΤΟ ΤΑΠΑΠ (ταμείο Ανταλλαγίων) 230.000 δραχμές.
- Στη μνήμη ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΟΥΛΑΚΟΓΛΟΥ προσέφερε η θυγατέρα του, κ. Μαρία Βογιατζόγλου 500.000 δραχμές.
- Στη μνήμη του στρατηγού ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΙΛΙΟΥ προσέφεραν: η σύζυγός του κ. Αντιγόνη Φίλιου 600.000 δραχμές. Ο κ. Ευστράτιος και η κ. Μαρία Συμεωνίδου 10.000 δραχμές και η κ. Ευλαμπία Αναστασιάδου 20.000 δραχμές.

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Η Ένωση μας, χωρίς τυμπανοκρουσίες, επιτελεί και φιλανθρωπικό έργο.

Δύο φορές το χρόνο (Χριστούγεννα - Πάσχα) έρχεται αρωγός σε ιδρύματα (Γηροκομείο - Στέγη Ανηλίκων κ.λ.π.) αλλά και σε μεμονωμένους συμπατριώτες μας και μη.

Συμπολίτες μας που για τον έναν ή τον άλλο λόγο βρίσκονται σε δύσκολη θέση καταφεύγουν σ' εμάς κι εμείς, με προσοχή και χωρίς θόρυβο αλλά και χωρίς διατυπώσεις, εφόσον διαπιστώσουμε το πρόβλημα προσπαθούμε ν' ανταποκριθούμε.

Σ' ετήσια βάση η Ένωση δαπανά περισσότερο του 1.500.000 δραχμές για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Επικεφαλής του φιλανθρωπικού τμήματος είναι η Ειδ. Γραμματέας κ. Πηνελόπη Δουρμούσογλου και μέλη οι κυρίες Μαρία Χατόγλου και Ρούλα Αιγυπτιάδου.